

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2024. gada 22. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sabiedrības veselība – Veselības aizsardzības noteikumi attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam – Regula (EK) Nr. 1069/2009 – Apstiprinājuma piešķiršana – 24. panta 1. punkta i) apakšpunkts – Jēdziens “dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu uzglabāšana” – Pārvadājuma pārtraukums līdz astoņām stundām

Lietā C-85/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksijas-Anhaltes federālās zemes Augstākās administratīvā tiesa, Vācija) iesniegusi ar 2023. gada 24. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 15. februārī, tiesvedībā

Landkreis Jerichower Land

pret

A.,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*], tiesneši J. Pasers [*J. Passer*] (referents) un M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*],

ģenerālvokāts: N. Emiliu [*N. Emiliou*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- A. vārdā – *J. Hagmann, Rechtsanwalt*,
- Grieķijas valdības vārdā – *E. Leftheriotou* un *A.-E. Vasilopoulou*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *B. Hofstätter* un *G. Koleva*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

nemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 24. panta 1. punkta i) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1069/2009 (2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002 (Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu regula) (OV 2009, L 300, 1. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Landkreis Jerichower Land* (Jerihovas zemes rajons, Vācija) un A., saskaņā ar Vācijas tiesībām dibinātu sabiedrību, par tai noteikto aizliegumu uzglabāt vienā no tās noliktavām dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus saturošus transporta konteinerus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Saskaņā ar Regulas Nr. 1069/2009 1., 2., 5., 6., 11. un 36. apsvērumu:
 - “1) Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, var apdraudēt cilvēku un dzīvnieku veselību. Piedzīvotās krīzes saistībā ar mutes un nagu sērgas uzliesmojumiem, transmisīvo sūkļveida encefalopātiju (piemēram, govju sūkļveida encefalopātija (GSE)) izplatīšanos un dioksīna konstatēšanu pārtikas produktos parādīja, kāda ir dažu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu nepareizas izmantošanas ietekme uz cilvēku un dzīvnieku veselību, pārtikas un barības aprites drošumu un patērētāju uzticēšanos. Turklāt šādām krīzēm var būt plašāka nelabvēlīga ietekme uz sabiedrību kopumā, jo tās ietekmē attiecīgo lauksaimniecības un rūpniecības nozaru pārstāvju sociāli ekonomisko stāvokli un patērētāju uzticēšanos dzīvnieku izcelsmes produktu nekaitīgumam. Slimību uzliesmojumiem varētu arī būt nelabvēlīga ietekme uz vidi, jo tie ne vien rada problēmas saistībā ar likvidēšanu, bet arī apdraud bioloģisko daudzveidību.
 - (2) Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus galvenokārt iegūst, kaujot dzīvniekus cilvēku patēriņam, ražojot tādus dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktus kā piena produkti, kā arī veicot nobeigušos dzīvnieku likvidēšanas un slimību kontroles pasākumus. Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti neatkarīgi no to iegūšanas veida var apdraudēt cilvēku un dzīvnieku veselību un vidi. Šis risks atbilstoši jākontrolē, novirzot šādus produktus uz drošiem likvidēšanas līdzekļiem vai izmantojot tos dažādiem nolūkiem ar noteikumu, ka tiek piemēroti stingri nosacījumi, kas samazina ar tiem saistītos draudus veselībai.

[..]

- (5) Būtu jānosaka visaptverošs un saskanīgs Kopienas veselības noteikumu kopums attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanu, transportēšanu, darbībām, ko ar tiem veic, apstrādi, pārveidi, pārstrādi, uzglabāšanu, laišanu tirgū, izplatīšanu, izmantošanu vai likvidēšanu.
- (6) Šiem vispārējiem noteikumiem vajadzētu būt samērīgiem ar cilvēku un dzīvnieku veselībai radīto risku, uzņēmējiem veicot darbības ar dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, to apstrādes dažādos ķēdes posmos no savākšanas līdz to izlietošanai vai likvidēšanai. Paredzot šos noteikumus, būtu jāņem vērā arī apdraudējums videi [vides riski], ko rada minētās darbības. Kopienas veselības noteikumu kopumā attiecīgā gadījumā būtu jāiekļauj veselības noteikumi par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu laišanu tirgū, tostarp par Kopienas iekšējo tirdzniecību ar tiem un to importu.

[..]

- (11) [..] Būtu skaidri jānosaka galvenie mērķi noteikumiem par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, proti, ka jākontrolē cilvēku un dzīvnieku veselībai radītais risks un jāaizsargā barības un pārtikas ķēdes drošums. Šīs regulas noteikumiem būtu jāļauj sasniegt šos mērķus.

[..]

- (36) Cit[i] tiesību akt[i], kuri stājušies spēkā pēc tam, kad pieņēma Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu [(OV 2002, L 31, 1. lpp.)], proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 852/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par pārtikas produktu higiēnu [(OV 2004, L 139, 1. lpp., un labojums OV 2008, L 46, 53. lpp.)], [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regula (EK) Nr. 853/2004 [(2004. gada 29. aprīlis), ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (OV 2004, L 139, 55. lpp., un labojumi OV 2008, L 46, 50. lpp., OV 2016, L 162, 27. lpp.)] un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 183/2005 (2005. gada 12. janvāris), ar ko paredz barības higiēnas prasības [(OV 2005, L 35. 1. lpp.)], un ko papildina [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regula (EK) Nr. 1774/2002 [(2002. gada 3. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav paredzēti cilvēku uzturam (OV 2002, L 273, 1. lpp., un labojums LV 2007, L 30, 3. lpp.)], paredz, ka uzņēmējiem, kas iesaistīti pārtikas un barības aprītē, primārais pienākums ir ievērot Kopienas tiesību aktus, kuru mērķis ir cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzība. Atbilstoši minētajiem tiesību aktiem uzņēmēji, kuri veic darbības saskaņā ar šo regulu, ir arī vispirms atbildīgi par to, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai. Minētais pienākums būtu jāprecizē un jāpaskaidro sīkāk attiecībā uz veidu, kā nodrošinās izsekojamību, piemēram, dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu dalītu vākšanu un novirzīšanu. [..]”

- 4 Regulas Nr. 1069/2009 1. pantā “Priekšmets” ir paredzēts:

“Šī regula nosaka sabiedrības veselības un dzīvnieku veselības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātiem produktiem, lai novērstu un mazinātu šādu produktu radīto risku sabiedrības un dzīvnieku veselībai, un jo īpaši, lai aizsargātu pārtikas un barības ķēdes drošumu.”

5 Šīs regulas 3. pants ir formulēts šādi:

“Šajā regulā:

1. “dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti” ir dzīvnieku veseli ķermeņi vai to daļas, dzīvnieku izcelsmes produkti vai citi produkti, kas iegūti no dzīvniekiem, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, tostarp olšūnas, embrij[i] un sperm[a];
2. “atvasināti produkti” ir produkti, kuri iegūti pēc viena vai vairākiem dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu apstrādes, transformēšanas vai pārstrādes posmiem;

[..]

11. “uzņēmējs” ir fiziska vai juridiska persona, kuras reālā pārziņā ir kāds no dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem vai atvasinātiem produktiem, tostarp pārvadātāji, tirgotāji un izmantotāji;

[..]

13. “uzņēmums” vai “iekārta” ir vieta, kur veic darbības ar dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem vai atvasinātiem produktiem, izņemot zvejas kuģus;

[..].”

6 Minētās regulas 4. panta “Sākuma punkts ražošanas ķēdē un pienākumi” 1. un 2. punktā noteikts:

“1. Tiklīdz uzņēmējs rada dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vai atvasinātus produktus, uz kuriem attiecas šīs regulas darbības joma, tie šos produktus identificē un nodrošina, ka ar tiem rīkojas saskaņā ar šo regulu (sākuma punkts).

2. Uzņēmēji nodrošina, ka visi viņu uzņēmējdarbības kontrolē esošie dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasināto produktu savākšanas, transportēšanas, darbību, ko ar tiem veic, apstrādes, pārstrādes, uzglabāšanas, laišanas tirgū, izplatīšanas, lietošanas un likvidēšanas posmi atbilst šīs regulas prasībām, kas attiecas uz viņu darbībām.”

7 Regulas Nr. 1069/2009 7. panta “Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasinātu produktu iedalījums kategorijās” 1. punktā ir paredzēts:

“Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus iedala īpašās kategorijās, kas atspoguļo nopietnības pakāpi, kādā šie dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti apdraud cilvēku un dzīvnieku veselību, atbilstoši 8., 9. un 10. pantā noteiktajiem sarakstiem.”

8 Šīs regulas 10. pants “Trešās kategorijas materiāls” ir formulēts šādi:

“Trešās kategorijas materiāls ir šādi dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti:

- a) Tādu nokautu dzīvnieku vai, ja tie ir medijamie dzīvnieki, nogalinātu dzīvnieku ķermeņi vai to daļas, kas der cilvēku patēriņam saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, bet ko neparedz lietot cilvēku patēriņā komerciālu apsvērumu dēļ;

- b) liemeņi un to daļas no dzīvniekiem, kas nokauti kautuvē un pirmskaušanas apskatē izrādījušies derīgi nokaušanai cilvēku patēriņam, vai medijamo dzīvnieku, kas nogalināti lietošanai cilvēku patēriņā saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, ķermeņi un to daļas:
- i) tādu dzīvnieku liemeņi vai to daļas, kas izbrāķēti kā nederīgi cilvēku patēriņam saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, bet kuriem nav novēroti tādu slimību simptomi, ko iespējams pārnest uz cilvēkiem vai dzīvniekiem;
 - ii) mājputnu galvas;
 - iii) jēlādas un ādas, tostarp to atgriezum[i] un nošķēlum[i], ragi un šādu dzīvnieku pēdas, tostarp falangas un karpāl[ie] un metakarpāl[ie] kaul[i] un pakaļkāju tarsāl[ie] un metatarsāl[ie] kaul[i]:
 - dzīvnieki, izņemot tos atgremotājus, kuriem jāveic [transmisīvās sūkļveida encefalopātijas] testi, kā arī
 - atgremotāji, kuriem ir veikti testi saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulas (EK) Nr. 999/2001 [(2001. gada 22. maijs), ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai (OV 2001, L 147, 1. lpp.),] 6. panta 1. punktu un rezultāts bijis negatīvs;
 - iv) cūku sari;
 - v) spalvas;

[..].”

- 9 Regulas Nr. 1069/2009 14. pantā “Trešās kategorijas materiāla likvidēšana un izmantošana” ir noteikts:

“Trešās kategorijas materiālu:

[..]

- d) pārstrādā, izņemot gadījumu, kad trešās kategorijas materiāls ir mainījies sadalīšanās vai bojājumu dēļ, tādējādi ar šo produktu nepieņemami apdraudot cilvēku vai dzīvnieku veselību, un to izmanto:
- i) barības ražošanai lauksaimniecības dzīvniekiem, izņemot kažokzvērus, un kuru laiž tirgū saskaņā ar 31. pantu, izņemot 10. panta n), o) un p) punktā minēto materiālu;

[..].”

- 10 Šīs regulas II sadaļā, kas attiecas uz “uzņēmēju pienākumiem”, ir ietverts tās 21.–43. pants.

- 11 Minētās regulas 21. panta “Savākšana, kategorijas noteikšana un transportēšana” 1. punktā ir paredzēts:

“Uzņēmēji savāc dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus, nosaka to kategoriju un transportē tos bez liekas kavēšanās, ievērojot nosacījumus, lai novērstu risku cilvēku un dzīvnieku veselībai.”

12 Šīs pašas regulas 24. panta “Uzņēmumu vai iekārtu apstiprināšana” 1. punktā ir noteikts:

“Uzņēmēji nodrošina, ka to kontrolē esošus uzņēmumus vai iekārtas apstiprina kompetentā iestāde, ja šādi uzņēmumi vai iekārtas veic vienu vai vairākas šādas darbības:

[..]

i) dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu uzglabāšana;

[..].”

13 Atbilstoši Regulas Nr. 1069/2009 54. panta pirmajai daļai:

“[Regulu Nr. 1774/2002] atceļ no 2011. gada 4. marta.”

14 Regulas Nr. 1069/2009 55. pants “Pārejas pasākums” ir formulēts šādi:

“Uzņēmumus, iekārtas un lietotājus, kuri ir apstiprināti vai reģistrēti saskaņā ar Regulu [Nr. 1774/2002] līdz 2011. gada 4. martam, uzskata par apstiprinātiem vai reģistrētiem (pēc vajadzības) saskaņā ar šo regulu.”

Vācijas tiesības

15 2004. gada 25. janvāra *Tierische-Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Likums par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu likvidēšanu) (*BGBI.* 2004 I, 82. lpp.), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “*TierNebG*”), 1. pantā ir noteikts:

“Ar šo likumu ir paredzēts īstenot [Regulu Nr. 1069/2009], kā arī Kopienas vai Eiropas Savienības tieši piemērojamos tiesību aktus, kas pieņemti saskaņā ar šo regulu vai īstenojot to.”

16 Saskaņā ar *TierNebG* 12. panta 1. un 2. punktu:

“1. Atbilstību tieši piemērojamiem tiesību aktiem, kas minēti 1. pantā, šī likuma normām un saskaņā ar to pieņemtajiem noteikumiem, kā arī izpildes rīkojumiem, kas izdoti saskaņā ar 1. pantā minētajiem tieši piemērojamiem tiesību aktiem, šo likumu vai saskaņā ar to pieņemtajiem noteikumiem, uzrauga kompetentā iestāde [..].

2. Kompetentā iestāde katrā atsevišķā gadījumā var izdot rīkojumus, kas vajadzīgi, lai ievērotu šī likuma 1. pantā minētos tieši piemērojamo tiesību aktu noteikumus, kā arī saskaņā ar to pieņemtos noteikumus. Šī tiesību norma ir piemērojama arī pēc [Regulas Nr. 1069/2009] 23. pantā minētās reģistrācijas vai pēc apstiprinājuma piešķiršanas saskaņā ar [Regulas Nr. 1069/2009] 24. pantu.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

17 2004. gada 10. novembrī A. saņēma apstiprinājumu A pilsētā esošajam 3. kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu apstrādes uzņēmumam, piemērojot Regulas Nr. 1774/2002 17. pantu, kurā bija paredzēts pienākums 3. kategorijas apstrādes uzņēmumam saņemt šādu apstiprinājumu.

- 18 2016. gadā, veicot pārbaudi noliktavā, ko A. apsaimnieko B pilsētā, Jerihovas zemes rajona amatpersonas konstatēja, ka Regulas Nr. 1069/2009 10. pantā minētajā 3. kategorijā ietilpstošie transporta konteineri, kuros ir Regulas Nr. 1069/2009 10. pantā minētās 3. kategorijas dzīvnieku gaļas atlikumi, bija novietoti puspiekabē, kas aprīkota ar saldēšanas iekārtu. Viņi arī norādīja, ka daži liemeņi atradās sadalīšanās stāvoklī, ka noliktavas grīda bija klāta ar šķidrumu, kurā bija kāpuri un kurš sūcās no konteineriem, un ka noliktavas stūros bija peļu un žurku ekskrementi.
- 19 Jerihovas zemes rajona pārstāvji konstatēja, ka šo 3. kategorijas produktu transportēšana un uzglabāšana notiek šādi. Vispirms konteineri tika savākti no ražotājiem un ar pieciem transportlīdzekļiem nogādāti noliktavā B pilsētā. Pēc tam šajā noliktavā konteineri tūlīt tika iekrauti dzesēšanas puspiekabē, neapstrādājot to saturu. Tādējādi konteineri parasti palika puspiekabē divas stundas, tomēr atsevišķos gadījumos tas varēja ilgt astoņas stundas. Pēc visu transporta konteineru savākšanas tie ar dzesēšanas puspiekabi aprīkotā kravas automobilī tika nogādāti uz pārstrādes iekārtu, ko A. apsaimniekoja A pilsētā. Necaurļaidīgie konteineri lielākoties bija parastie atkritumu konteineri (240 litri) un tā sauktie “Eurobox” atkritumu konteineri (600 litri).
- 20 Ar 2017. gada 4. janvāra lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz *TierNebG* 12. panta 2. punktu, Jerihovas zemes rajons aizliedza A. uzglabāt dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus tās B pilsētas noliktavā, pamatojoties uz to, ka šai sabiedrībai nebija šāda apstiprinājuma Regulas Nr. 1069/2009 24. panta 1. punkta i) apakšpunkta izpratnē.
- 21 Pēc nesekmīgas sūdzības par šo lēmumu A. cēla prasību *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa, Vācija). Šī tiesa atcēla minēto lēmumu, pamatojoties uz to, ka pārvadājuma īstermiņa pārtraukums, ja šis pārtraukums nav saistīts ar iztukšošanu vai konteineru maiņu, nevar tikt kvalificēts kā dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu uzglabāšana Regulas Nr. 1069/2009 24. panta 1. punkta i) apakšpunkta izpratnē.
- 22 Jerihovas zemes rajons par *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa) spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā, *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksijas-Anhaltes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija).
- 23 Šī tiesa uzskata, ka pamatlietas iznākums ir atkarīgs no Regulas Nr. 1069/2009 24. panta 1. punkta i) apakšpunktā minētā jēdziena “uzglabāšana” interpretācijas, jo 2017. gada 4. janvāra lēmums, ar kuru šis rajons aizliedza A. uzglabāt dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus savā B pilsētas noliktavā, bija balstīts uz to, ka konteineri ar dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kurus pārvadāja kravas transportlīdzekļos, uz dažām stundām tika novietoti šajā noliktavā.
- 24 Šādos apstākļos *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksijas-Anhaltes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai Regulas [Nr. 1069/2009] 24. panta 1. punkta i) apakšpunkts ir jāinterpretē tā, ka “uzglabāšana” ietver arī transportēšanas pārtraukumu, kurā konteiners ar trešās kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem tiek pārkrauts citā transportlīdzeklī un uz vairākām – līdz astoņām – stundām tur atstāts, pirms tas tiek transportēts uz pārstrādes iekārtu, materiālu neapstrādājot un nepārpildot citos konteineros?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 25 Ar šo vienu prejudiciālo jautājumu *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksijas-Anhaltes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1069/2009 24. panta 1. punkta i) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā minētais jēdziens “uzglabāšana” ietver pārvadājuma pārtraukumu uz dažām – līdz pat astoņām – stundām, kura laikā transporta konteineri, kuros ir 3. kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, tiek pārkrauti no viena transportlīdzekļa citā, pirms tie tiek pārvietoti uz pārstrādes uzņēmumu, šajā pārtraukumā minētos dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus neapstrādājot vai nepārvietojot uz citiem transporta konteineriem.
- 26 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Regulā Nr. 1069/2009 dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti ir klasificēti trīs īpašās kategorijās (ar numuriem 1, 2 un 3) atkarībā no riska līmeņa, ko tie rada cilvēku un dzīvnieku veselībai. Trešajā kategorijā citastarp ietilpst materiāli, kurus Savienības likumdevējs ir uzskatījis par tādiem, kam ir zema riska pakāpe, savukārt 1. un 2. kategorijas materiāli rada augstu risku sabiedrības un dzīvnieku veselībai; 1. kategorijas materiāli rada vislielāko risku (šajā ziņā skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 41. punkts).
- 27 Šīs regulas 24. panta 1. punkts, kurā ir noteikts, ka uzņēmumus vai iekārtas ekspluatējošiem uzņēmējiem, kas veic kādu no tajā minētajām darbībām, tostarp tā i) apakšpunktā minēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu uzglabāšanu, ir jāsaņem apstiprinājums, nav piemērojams dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu pārvadāšanas darbībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 23. maijs, *ReFood*, C-634/17, EU:C:2019:443, 42. punkts).
- 28 Tā kā atbildētājai pamatlietā nav šāda apstiprinājuma attiecībā uz noliktavu, ko tā apsaimnieko B pilsētā, iesniedzējtiesas uzdotais jautājums ir par to, vai tāds kā pamatlietā aplūkots pārvadājuma pārtraukums ir jāuzskata par daļu no šī pārvadājuma un tādējādi uz to neattiecas pienākums saņemt apstiprinājumu, vai arī par tādu, kas ietilpst jēdzienā “uzglabāšana” Regulas Nr. 1069/2009 24. panta 1. punkta i) apakšpunkta izpratnē.
- 29 Šajā ziņā ir jānorāda, ka minētajā regulā šis jēdziens nav definēts un ka šīs pašas regulas 24. panta 1. punkta i) apakšpunkta formulējums pats par sevi neļauj to skaidri interpretēt.
- 30 Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ir ietverta, mērķi (spriedums, 2021. gada 23. novembris, *IS* (Rīkojuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu prettiesiskums), C-564/19, EU:C:2021:949, 104. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Attiecībā uz kontekstu, kādā iekļaujas Regulas Nr. 1069/2009 24. pants, ir jānorāda, ka saskaņā ar tās 4. panta 1. un 2. punktu uzņēmumiem, kas rada dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus vai atvasinātos produktus, kuri ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā, ir jānodrošina, lai šie dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti atbilstu minētās regulas noteikumiem visos minēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanas, transportēšanas, apstrādes, pārveides, pārstrādes, uzglabāšanas, laišanas tirgū, izplatīšanas, izmantošanas un likvidēšanas posmos (šajā ziņā skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 55. punkts).

- 32 Turklāt jānorāda, ka Regula Nr. 1069/2009 saskaņā ar tās 36. apsvērumu paredz uzņēmēju primāro atbildību nodrošināt šīs regulas prasību izpildi, lai aizsargātu sabiedrības un dzīvnieku veselību. Šajā ziņā uzņēmējiem ir pienākums ievērot minētās regulas prasības, kas ir piemērojamas to darbībām, apstrādājot dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus (spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 56. punkts).
- 33 Turklāt Regulas Nr. 1069/2009 21. panta 1. punktā ir prasīts, ka uzņēmējiem dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti jātransportē “bez liekas kavēšanās”, ievērojot nosacījumus, lai novērstu risku cilvēku un dzīvnieku veselībai. Lai gan šī regula principā neizslēdz iespēju pārtraukt pārvadājumu, tā aizliedz pārmērīgi ilgus pārvadājumus.
- 34 Šajā lietā un neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet vispirms, ka pamatlietā aplūkotās darbības tiek veiktas pārvadājuma pārtraukumā un ka tās nav daļa no pārvadājuma, kas tiek veikts pa autoceļu vai uz mobila transportlīdzekļa, bet gan notiek noliktavā. Turklāt 3. kategorijas materiāls regulāri, organizēti un plānoti atrodas atbildētājas pamatlietā telpās tās apzināta lēmuma dēļ, nevis transporta procesa neparedzēta pārtraukuma dēļ vai tāda pārtraukuma dēļ, kura mērķis ir ievērot transportlīdzekļa vadītāja tiesību aktos noteikto atpūtas laiku. Visbeidzot, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu aprakstītie apstākļi liecina ne tikai par to, ka glabāšana noliktavā notiek bieži, bet arī, ka atbildētāja pamatlietā nav ieviesusi procedūras piesārņojuma novēršanai un regulārai telpu tīrīšanai, kas var apdraudēt pārtikas un barības ķēdes drošību.
- 35 Runājot par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu jomu reglamentējošo tiesību aktu mērķiem, no Regulas Nr. 1069/2009 1. panta un 2., 5., 6. un 11. apsvēruma izriet, ka šie mērķi ir atbilstoši kontrolēt riskus sabiedrības un dzīvnieku veselībai un saglabāt cilvēku un dzīvnieku barības ķēdes drošību, kā arī izveidot saskaņotu un pilnīgu veselības aizsardzības noteikumu sistēmu, kura būtu samērīga ar veselības apdraudējumu, ko rada uzņēmēji, apstrādājot dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus dažādos ķēdes posmos, sākot no to savākšanas līdz izmantošanai vai likvidēšanai (spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 52. punkts).
- 36 No tā izriet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējis, lai riski sabiedrības un dzīvnieku veselībai tiktu kontrolēti visā dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu apsaimniekošanas laikā atbilstošā un samērīgā veidā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 53. punkts).
- 37 Tālab ir jāuzskata, ka jēdziens “uzglabāšana” Regulas Nr. 1069/2009 24. panta 1. punkta i) apakšpunkta izpratnē ietver dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu transportēšanas pārtraukumu un to pārkraušanu no viena transportlīdzekļa uz citu, kā arī iespējamu izkraušanu īslaicīgai uzglabāšanai, lai pēc tam tos transportētu uz citiem uzņēmumiem to turpmākai pārstrādei. No tā izriet, ka noliktavas, kurā tiek veiktas šādas darbības, operatoram ir jābūt apstiprinājumam atbilstoši šīs regulas 24. pantam.
- 38 Tādēļ uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1069/2009 24. panta 1. punkta i) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā minētais jēdziens “uzglabāšana” ietver pārvadājuma pārtraukumu uz dažām – līdz pat astoņām – stundām, kā laikā transporta konteineri, kuros ir 3. kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, tiek pārkrauti no viena transportlīdzekļa citā, pirms tie tiek pārvietoti uz pārstrādes uzņēmumu, šajā pārtraukumā minētos dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus neapstrādājot vai nepārvietojot uz citiem transporta konteineriem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 39 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1069/2009 (2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002 (Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu regula), 24. panta 1. punkta i) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tajā minētais jēdziens “uzglabāšana” ietver pārvadājuma pārtraukumu uz dažām – līdz pat astoņām – stundām, kā laikā transporta konteineri, kuros ir 3. kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, tiek pārkrauti no viena transportlīdzekļa citā, pirms tie tiek pārvietoti uz pārstrādes uzņēmumu, šajā pārtraukumā minētos dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus neapstrādājot vai nepārvietojot uz citiem transporta konteineriem.

[Paraksti]